

2026/1021

11.5.2026

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2026/1021

z dnia 29 kwietnia 2026 r.

w sprawie zwalczania korupcji, zastępująca decyzję ramową Rady 2003/568/WSiSW oraz Konwencję w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej oraz zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 82 ust. 1 lit. d) oraz art. 83 ust. 1 i 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Korupcja nadal stanowi znaczący problem na poziomie Unii, ponieważ zagraża stabilności i bezpieczeństwu społeczeństw poprzez między innymi umożliwianie przestępczości zorganizowanej i innej poważnej przestępczości. Korupcja podważa instytucje demokratyczne i uniwersalne wartości leżące u podstaw Unii, w szczególności praworządność, demokrację, równość i ochronę praw podstawowych. Zagraża ona rozwojowi, dobrobytowi oraz zrównoważeniu i inkluzywności naszych gospodarek. Zwalczanie korupcji ma zasadnicze znaczenie dla poprawy jakości demokracji i pełnej realizacji zasady praworządności. Zapobieganie korupcji i jej zwalczanie wymaga kompleksowego i wielodyscyplinarnego podejścia. Celem niniejszej dyrektywy jest zajęcie się problem korupcji za pomocą prawa karnego, przy zapewnieniu lepszej transgranicznej współpracy właściwych organów.
- (2) W decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW ⁽⁴⁾ określono wymogi dotyczące kryminalizacji korupcji w sektorze prywatnym. Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 ustęp 2 litera c) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej ⁽⁵⁾ (zwana dalej „Konwencją w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej”) dotyczy niektórych aktów korupcji, w których uczestniczą urzędnicy Wspólnot Europejskich lub ogólnie urzędnicy państw członkowskich. Instrumenty te nie są jednak wystarczająco kompleksowe, a kryminalizacja korupcji różni się obecnie w poszczególnych państwach członkowskich, co utrudnia spójne i skuteczne reagowanie w całej Unii. Pojawiły się również luki w egzekwowaniu przepisów i przeszkody we współpracy między właściwymi organami poszczególnych państw członkowskich. Niniejsza dyrektywa służy zmianie i rozwinięciu przepisów tych instrumentów. Z uwagi na znaczną liczbę i istotny charakter zmian, które należy wprowadzić, oba instrumenty należy przez wzgląd na jasność zastąpić w całości w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą.

⁽¹⁾ Dz.U. C, C/2024/886, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. C, C/2024/1048, 9.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1048/oj>.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2026 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 21 kwietnia 2026 r.

⁽⁴⁾ Decyzja ramowa Rady 2003/568/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym (Dz. U. L 192 z 31.7.2003, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj).

⁽⁵⁾ Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 ustęp 2 litera c) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. C 195 z 25.6.1997, s. 2).

- (3) Należy zaktualizować i wzmocnić istniejące ramy prawne, aby ułatwić skuteczną walkę z korupcją w całej Unii. Niniejsza dyrektywa ma na celu kryminalizację przestępstw korupcyjnych popełnionych umyślnie. Istnienie zamiaru lub wiedzy można wywnioskować z obiektywnych okoliczności faktycznych. Ponieważ w niniejszej dyrektywie ustanawia się normy minimalne, państwa członkowskie zachowują swobodę w zakresie wprowadzenia lub utrzymania bardziej rygorystycznych przepisów dotyczących przestępstw korupcyjnych. Niniejsza dyrektywa opiera się na istniejących ramach prawnych i nie powinna być interpretowana jako akt mający na celu osłabienie obecnych krajowych przepisów antykorupcyjnych.
- (4) Korupcja jest zjawiskiem transnarodowym, dotyczącym każdego społeczeństwa i każdej gospodarki. W środkach przyjmowanych na poziomie krajowym lub na poziomie Unii należy uwzględniać ten międzynarodowy wymiar. W działaniach Unii należy zatem brać pod uwagę prace Grupy Państw przeciwko Korupcji (GRECO) powołanej przez Radę Europy, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC).
- (5) Różnorodne przejawy korupcji wymagają skoordynowanego i zharmonizowanego podejścia państw członkowskich, aby skutecznie reagować na jej podstawowe przyczyny i konsekwencje. W celu skutecznego zajęcia się problemem korupcji niezbędne są mechanizmy zarówno zapobiegania, jak i zwalczania. Zachęca się państwa członkowskie, aby w ramach walki z korupcją stosowały szeroki zakres środków zapobiegawczych i ustawodawczych oraz środków współpracy. Choć korupcja jest przede wszystkim przestępstwem, a poszczególne przestępstwa korupcyjne i przestępstwa związane z korupcją zdefiniowano w przepisach prawa krajowego i międzynarodowego, uchybienia w zakresie uczciwości, nieujawnione konflikty interesów lub poważne naruszenia zasad uczciwości mogą skutkować przestępstwami korupcyjnymi, jeżeli zostaną pozostawione bez odpowiedniej reakcji. Zapobieganie korupcji ogranicza potrzebę ścigania karnego i przynosi dalsze korzyści w postaci zwiększenia zaufania publicznego oraz kontrolowania postępowania urzędników publicznych. Skuteczne podejście antykorupcyjne we wszystkich państwach członkowskich bazuje na środkach służących zwiększeniu przejrzystości i wzmocnieniu uczciwości, w tym na uregulowaniu obszarów takich jak konflikt interesów, lobbting i efekt „drzwi obrotowych”. Organy publiczne powinny dążyć do zapewnienia najwyższych standardów uczciwości, przejrzystości i niepodlegania niepożądanemu wpływowi, traktowanych jako ważny element szeroko pojmowanej walki z korupcją. Służba publiczna, w której zatrudnione są osoby o wysokim poziomie umiejętności i uczciwości, jest jednym z głównych filarów wydajnych, przejrzystych i skutecznych państw członkowskich, które dążą do skutecznego wyeliminowania korupcji. Zwiększenie przejrzystości i efektywności procesów rekrutacji i awansowania urzędników publicznych oraz stosowania podczas nich obiektywnych kryteriów mogłoby pomóc w osiągnięciu zatrudnienia takich osób. Jako że sektor prywatny także odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu i wykrywaniu korupcji, państwa członkowskie mogą zachęcać do opracowywania i wdrażania solidnych i skutecznych mechanizmów zapewniania zgodności w przedsiębiorstwach prywatnych. Aby zapewnić wspólne podejście w odniesieniu do skuteczności takich mechanizmów zapewniania zgodności, które mogą obejmować mapę ryzyka, kodeks postępowania, ocenę zewnętrzną oraz kontrolę wewnętrzną i audyt wewnętrzny, państwa członkowskie mogą współpracować z myślą o opracowaniu wspólnych wytycznych.
- (6) Chociaż niniejsza dyrektywa jest w pełni zgodna ze wszystkimi odpowiednimi przepisami krajowych konstytucji, krajowymi zasadami konstytucyjnymi i przepisami ustawowymi, podkreśla się, że nieuzasadniona ochrona osób – w szczególności osób pełniących funkcje publiczne – przed odpowiedzialnością za przestępstwa korupcyjne może podważyć zaufanie publiczne w sposób niezgodny z celami niniejszej dyrektywy.
- (7) Bez uszczerbku dla autonomii instytucjonalnej i administracyjnej państw członkowskich powinny one ustanowić organy lub jednostki organizacyjne, których zadaniem będzie zapobieganie korupcji i jej zwalczanie. Niniejsza dyrektywa nie nakłada na państwa członkowskie obowiązku utworzenia nowych organów lub jednostek organizacyjnych, takich jak wyspecjalizowane sądy lub trybunały; państwa członkowskie mogą powierzyć temu samemu organowi lub tej samej jednostce organizacyjnej zadania w zakresie zarówno zapobiegania, jak i zwalczania, a także zadania związane z innymi przestępstwami, jak na przykład przestępczością zorganizowaną. Zgodnie z zasadą autonomii państw członkowskich organy takie lub jednostki niekoniecznie muszą być organami lub jednostkami organizacyjnymi na poziomie centralnym. Z pełnym poszanowaniem autonomii instytucjonalnej i administracyjnej państw członkowskich, w przypadku gdy takie organy antykorupcyjne są uprawnione do podejmowania decyzji w sprawach im przedstawionych lub przez nie zidentyfikowanych lub do wydawania zaleceń, które uznają za konieczne, powinny one działać bez niepożądanego ingerencji lub niepożądanego wpływu innych, a tym samym być chronione przed niepożądanymi zewnętrznymi interwencjami lub naciskami. Aby zapewnić skuteczne działanie takich organów lub jednostek organizacyjnych, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby zasoby i uprawnienia przyznane takim organom lub jednostkom organizacyjnym były odpowiednie do prawidłowego wykonywania ich zadań oraz umożliwiły nabycie specjalistycznej wiedzy na temat zapobiegania korupcji i jej zwalczania.
- (8) Aby zwiększyć świadomość obywateli na temat zakresu, cech i skutków korupcji, powinna istnieć możliwość podejmowania różnych działań, w tym we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, takimi jak społeczeństwo obywatelskie, środowisko akademickie i media. Działania takie mogłyby obejmować między innymi zapewnianie specjalnych źródeł informacji, opracowywanie zbiorów publikacji i odpowiednich regulacji oraz organizowanie kampanii uświadamiających i seminariów prowadzonych w przystępnym języku i otwartych dla ogółu społeczeństwa.

- (9) Unia jest stroną Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC), która jest najbardziej kompleksowym międzynarodowym instrumentem prawnym w zakresie przeciwdziałania korupcji, łączącym środki służące zapobieganiu korupcji i walce z nią. Konwencja ta zobowiązuje jej strony do podjęcia środków ustawodawczych i środków innego rodzaju w celu uznania za przestępstwo łapownictwa, sprzeniewierzenia i prania pieniędzy oraz do rozważenia podjęcia środków ustawodawczych lub środków innego rodzaju mających na celu kryminalizację dodatkowych czynów, takich jak nadużycie stanowiska, płatna protekcja i nielegalne wzbogacenie. Zgodnie ze zobowiązaniami zawartymi w deklaracji politycznej zatytułowanej „Our common commitment to effectively addressing challenges and implementing measures to prevent and combat corruption and strengthen international cooperation” [„Nasze wspólne zobowiązanie do skutecznego sprostania wyzwaniom i wdrażania środków mających zapobiegać korupcji i ją zwalczać oraz wzmacniać współpracę międzynarodową”], przyjętej podczas sesji specjalnej Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w 2021 r. poświęconej walce z korupcją, Unia powinna, w miarę możliwości, rozwinąć minimalne wymogi przewidziane w UNCAC i określić dodatkowe środki w zakresie zapobiegania korupcji i jej zwalczania. Niniejsza dyrektywa opiera się na spostrzeżeniach i najlepszych praktykach wynikających z mechanizmu oceny wdrożenia UNCAC.
- (10) Z uwagi na rozwój zagrożeń korupcyjnych obowiązki prawne Unii i państw członkowskich wynikające z prawa międzynarodowego oraz rozwój krajowych ram prawnych należy w większym stopniu zbliżyć definicje przestępstw korupcyjnych we wszystkich państwach członkowskich, tak aby definicja ta w sposób bardziej kompleksowy określała zachowania korupcyjne.
- (11) Aby uniknąć bezkarności sprawców przestępstw korupcyjnych w sektorze publicznym, należy odpowiednio określić zakres stosowania niniejszej dyrektywy. Po pierwsze pojęcie urzędnika publicznego powinno obejmować także osoby pracujące w organizacjach międzynarodowych, w tym w instytucjach, agencjach i organach Unii oraz w sądach międzynarodowych. Po drugie, ponieważ wiele podmiotów lub osób pełni funkcje publiczne bez sprawowania formalnego urzędu, pojęcie urzędnika publicznego powinno obejmować wszystkich odpowiednich urzędników – niezależnie od tego, czy zostali oni powołani, wybrani, czy też zatrudnieni na podstawie umowy – którzy sprawują formalny urząd w administracji lub sądownictwie, jak również wszystkie osoby pełniące funkcje publiczne, które posiadają uprawnienia organów publicznych lub podlegają kontroli lub nadzorowi organów publicznych w zakresie pełnienia takich funkcji publicznych, nawet jeżeli osoby te nie sprawują formalnego urzędu. Do celów niniejszej dyrektywy definicja urzędnika publicznego powinna obejmować również osoby pełniące funkcje publiczne w przedsiębiorstwach państwowych lub kontrolowanych przez państwo, a także w fundacjach zarządzających aktywami i w prywatnych przedsiębiorstwach pełniących funkcje publiczne oraz w osobach prawnych przez nie ustanowionych lub prowadzonych. Do celów niniejszej dyrektywy każdą osobę sprawującą urząd w obszarze ustawodawstwa na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym należy traktować tak, jakby była urzędnikiem krajowym zgodnie z prawem krajowym.
- (12) Przez urzędników wysokiego szczebla należy rozumieć osoby, które sprawują kluczowe funkcje wykonawcze, administracyjne, ustawodawcze lub sędziowskie. Funkcje te mogą obejmować czynne uczestniczenie w rozwijaniu lub wykonywaniu zadań państwowych, określanie i wdrażanie polityk, egzekwowanie przepisów, proponowanie lub wdrażanie przepisów ustawodawczych, przyjmowanie i wykonywanie zarządzeń lub rozporządzeń normatywnych, podejmowanie decyzji w sprawie wydatków państwowych i decyzji w sprawie powoływania osób do sprawowania kluczowych funkcji wykonawczych, administracyjnych, ustawodawczych lub sędziowskich, a także orzekanie w sprawach sądowych. Pojęcie urzędników wysokiego szczebla może obejmować urzędników krajowych, takich jak szefowie rządów centralnych i regionalnych, członkowie rządów centralnych i regionalnych, zastępcy ministrów, sekretarze stanu, kluczowi doradcy polityczni, szefowie i członkowie kancelarii lub gabinetu ministra, o ile takie zostały utworzone, a także członkowie izb parlamentarnych, członkowie trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych, prokurator generalny oraz członkowie najwyższych izb kontroli, a także członków kolegium komisarzy Komisji Europejskiej i posłów do Parlamentu Europejskiego.
- (13) Konieczne jest wzmocnienie ram prawnych w celu zwalczania łapownictwa oraz zapewnienia, aby organy ścigania i organy prokuratury zostały wyposażone w skuteczne i proporcjonalne narzędzia. Wyróżnia się dwa rodzaje łapownictwa urzędników publicznych. Łapownictwo czynne w sektorze publicznym ma miejsce wtedy, gdy osoba obiecuje, proponuje lub wręcza nienależną korzyść jakiegokolwiek rodzaju, aby wywrzeć wpływ na urzędnika publicznego. Łapownictwo bierne w sektorze publicznym ma miejsce wtedy, gdy urzędnik publiczny domaga się takiej nienależnej korzyści lub ją przyjmuje lub przyjmuje propozycję lub obietnicę takiej korzyści w zamian za podjęcie określonych działań lub powstrzymanie się od nich. Korzyści mogą być materialne lub niematerialne oraz pieniężne lub niepieniężne. Korzyści nie uważa się za nienależną w przypadku gdy jest ona, na przykład, dozwolona przez prawo lub regulacje administracyjne lub w przypadku minimalnych prezentów lub prezentów o bardzo niskiej wartości. W niniejszej dyrektywie należy również ustanowić normy minimalne dotyczące łapownictwa i innych form korupcji w sektorze prywatnym, w przypadku gdy wśród bezpośrednich pokrzywdzonych znajdują się przedsiębiorstwa, na które mają one negatywny wpływ i w przypadku których jakakolwiek łapówka może zaszkodzić wolnej konkurencji. Definicja przestępstwa łapownictwa w sektorze publicznym opiera się na przestępstwach korupcji biernej i korupcji czynnej zdefiniowanych w art. 2 i 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich lub urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej i nie powinna być interpretowana lub stosowana w sposób łagodniejszy niż te postanowienia przywołanej Konwencji.

- (14) Zachowanie dyrektorów lub pracowników podmiotów sektora prywatnego stanowiące naruszenie obowiązków służbowych w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, finansowej lub biznesowej może szkodzić interesom przedsiębiorstwa sektora prywatnego, a także powodować zakłócenia konkurencji w odniesieniu do zakupu towarów lub usług komercyjnych ze szkodą zarówno dla potencjalnych konkurentów, jak i ogółu społeczeństwa. Kryminalizacja łapownictwa w sektorze prywatnym ma na celu uniknięcie obu rodzajów szkody. Powinna ona przyczynić się do uniemożliwienia stronom trzecim ingerowania w uczciwe prowadzenie działalności polegającego na składaniu obietnicy, proponowaniu lub wręczaniu nienależnych korzyści dyrektorom lub pracownikom podmiotów sektora prywatnego, po to aby podjęli określone działania lub powstrzymali się od nich z naruszeniem swoich obowiązków (łapownictwo czynne w sektorze prywatnym). To przestępstwo powinno obejmować również sytuacje, w których dyrektorzy i pracownicy podmiotów sektora prywatnego żądają nienależnych korzyści lub je przyjmują lub przyjmują propozycje lub obietnice takich korzyści w zamian za podjęcie określonych działań lub powstrzymanie się od nich z naruszeniem swoich obowiązków (łapownictwo bierno w sektorze prywatnym).
- (15) W celu zapewnienia, aby urzędnicy publiczni nie działali umyślnie na szkodę interesów finansowych danego podmiotu publicznego lub prywatnego poprzez wykorzystanie środków pieniężnych do celów innych niż te, na które je przeznaczono, należy ustanowić zasady dotyczące sprzeniewierzenia przez urzędników publicznych powierzonego im mienia. Sprzeniewierzenie stanowi przestępstwo wówczas, gdy prowadzi do uzyskania korzyści przez urzędnika publicznego lub osobę trzecią lub stanowi szkodę dla interesów finansowych danego podmiotu publicznego lub prywatnego. Aby możliwe było zastosowanie kompleksowego podejścia do walki z korupcją, zachęca się również państwa członkowskie do kryminalizacji sprzeniewierzenia w sektorze prywatnym. Państwa członkowskie nie powinny definiować tego przestępstwa jako wymagającego zaistnienia zarówno szkody, jak i osiągnięcia korzyści.
- (16) Wywieranie wpływu na decydentów publicznych w celu uzyskania nienależnej korzyści może poważnie szkodzić prawidłowemu funkcjonowaniu administracji publicznych. Aby można było odpowiednio zająć się tym problemem, ustawowe znamiona przestępstwa płatnej protekcji powinny obejmować dwie różne sytuacje, w których działania mają charakter umyślny. Po pierwsze, przestępstwo to powinno obejmować obiecywanie, proponowanie lub wręczanie nienależnych korzyści w celu wywarcia niewłaściwego wpływu w celu uzyskania nienależnej korzyści od urzędnika publicznego. Po drugie, przestępstwo to powinno także obejmować żądanie lub przyjmowanie nienależnej korzyści lub przyjmowanie propozycji lub obietnicy takiej korzyści w celu wywarcia niewłaściwego wpływu w celu uzyskania nienależnej korzyści od urzędnika publicznego. Takie zachowanie powinno stanowić przestępstwo niezależnie od tego, czy wpływ był deklarowany czy rzeczywisty i czy rzeczywiście doszło do wywarcia wpływu ani od tego, czy wpływ doprowadził do oczekiwanego rezultatu. Przystępstwo to nie powinno obejmować uznanych form zgodnej z prawem reprezentacji interesów lub reprezentacji prawnej, których celem może być zgodne z prawem wywarcie wpływu na publiczny proces decyzyjny, które nie wiążą się jednak z nienależną wymianą korzyści. Takie formy reprezentacji interesów, jak na przykład rzecznicтво, często są wykonywane w uregulowanym otoczeniu właśnie po to, aby brak przejrzystości nie uczynił z nich przedsiönka do korupcji. Prawidłowo funkcjonujące zasady dodatkowe dotyczące ujawniania konfliktów interesów, efektu „drzwi obrotowych” lub finansowania partii politycznych mogą również okazać się pomocne w unikaniu szarych stref oraz zapobieganiu wywieraniu niepożądanego wpływu. Do celów zdefiniowania przestępstwa płatnej protekcji nienależna korzyść w celu wywarcia niewłaściwego wpływu obejmuje wynagrodzenie z tytułu tych form reprezentacji, w przypadku gdy takie działania są prowadzone w sposób spełniający pozostałe znamiona tego przestępstwa, w tym w związku z istotnym naruszeniem mających zastosowanie przepisów.
- (17) Niezgodne z prawem wykonywanie funkcji publicznych grozi podważeniem zaufania publicznego, praworządności i sprawiedliwości gospodarczej oraz może poważnie szkodzić interesowi publicznemu. Aby zapobiec takim szkodom, państwa członkowskie powinny identyfikować poważne naruszenia prawa, niezależnie od tego, czy stanowią one działania, zaniechania, czy zarówno działania, jak i zaniechania. Takie poważne naruszenia mogą obejmować na przykład naruszenie przepisów ustawowych lub wykonawczych mających na celu zagwarantowanie kandydatom swobodnego dostępu i umów na równych warunkach lub celowe nieprawidłowe stosowanie prawa przez sędziów lub arbitrów. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość ograniczenia stosowania przepisów dotyczących przestępstwa polegającego na niezgodnym z prawem wykonywaniu funkcji publicznych do określonych kategorii urzędników publicznych. Identyfikując odpowiednie poważne naruszenia prawa, państwa członkowskie mogłyby brać pod uwagę takie kwestie jak to, czy dany czyn został popełniony w celu uzyskania nienależnej korzyści przez danego urzędnika lub przez osobę trzecią lub w celu spowodowania szkody dla uzasadnionych praw lub interesów danej osoby.
- (18) Utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości jest jednym z przestępstw popełnianych w związku z korupcją. Zostało to uznane przez państwa członkowskie w ich prawie karnym. Konieczna jest zatem kryminalizacja utrudniania działania wymiaru sprawiedliwości, które wiąże się ze stosowaniem siły fizycznej, grózb lub zastraszania lub nakłanianiem do składania fałszywych zeznań lub przedstawiania fałszywych dowodów. Zakres tego przestępstwa powinien obejmować również działania mające na celu ingerowanie w składanie zeznań lub przedstawianie dowodów lub w wykonywanie obowiązków służbowych przez członków składu orzekającego lub organów ścigania. Zgodnie z UNCAC niniejszą dyrektywę stosuje się wyłączenie do utrudniania działania wymiaru sprawiedliwości w postępowaniach związanych z przestępstwem korupcyjnym. Dokonując transpozycji niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do ustanowienia przepisów dotyczących szczególnego przestępstwa utrudniania działania wymiaru sprawiedliwości w związku z przestępstwami korupcyjnymi, określonymi w rozdziale II niniejszej dyrektywy, jeżeli ich prawo krajowe zawiera ogólny przepis kryminalizujący utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości, który stosuje się do wszystkich przestępstw, w tym do korupcji. Państwa członkowskie zachowują swobodę w zakresie kryminalizowania takiego zachowania na poziomie krajowym w ramach kilku przestępstw.

- (19) Korupcja jest wynikiem dążenia do nienależnych korzyści majątkowych i innych. Aby ograniczyć zachęty dla osób fizycznych i organizacji przestępczych do popełniania nowych przestępstw oraz zniechęcić osoby fizyczne do przystawania na podawanie się za rzeczywistego właściciela mienia, wzbogacenie w wyniku przestępstw korupcyjnych należy kryminalizować. To z kolei powinno utrudnić ukrywanie bezprawnie uzyskanego mienia oraz ograniczyć szerzenie się korupcji i szkody wyrządzane w społeczeństwie. Przejrzystość pozwala właściwym organom łatwiej wykrywać potencjalne nielegalne wzbogacenie. Na przykład w jurysdykcjach, w których urzędnicy publiczni są zobowiązani do regularnego składania oświadczeń majątkowych, w tym przy obejmowaniu i opuszczaniu stanowiska, właściwe organy mogą ocenić, czy deklarowany majątek odpowiada deklarowanym dochodom.
- (20) Państwa członkowskie powinny przyjąć środki w celu uznania za przestępstwo karalne umyślnego ukrywania lub zatajania prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, lokalizacji, rozporządzania nim, przemieszczania, praw odnoszących się do mienia lub własności mienia, ze świadomością, że mienie to pochodzi z popełnienia przestępstwa łapownictwa w sektorze publicznym lub prywatnym, sprzeniewierzenia, płatnej protekcji, utrudniania działania wymiaru sprawiedliwości lub podżegania do popełnienia takich przestępstw, pomocnictwa w nich i usiłowania ich popełnienia, zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (21) Nielegalne finansowanie polityczne może stanowić środek do nakłaniania decydentów do podejmowania decyzji, które mogą leżeć w interesie finansującego. Państwa członkowskie powinny rozważyć podjęcie odpowiednich działań przeciwko formom nielegalnego finansowania politycznego zgodnie z zasadą proporcjonalności oraz zasadami rozliczalności i przejrzystości na poziomie Unii i poziomie krajowym, przy pełnym poszanowaniu podstawowych wolności rynku wewnętrznego i praw wyborczych obywateli Unii. Chociaż nie jest to uregulowane w niniejszej dyrektywie, państwa członkowskie mogłyby rozważyć kryminalizację takiego nielegalnego finansowania politycznego, jeżeli stanowi ono zagrożenie dla demokracji państw członkowskich i Unii.
- (22) Przestępstwo wzbogacenia w wyniku przestępstw korupcyjnych powinno obejmować zachowanie urzędnika publicznego, który nabywa, posiada lub korzysta z mienia ze świadomością, że pochodzi ono z przestępstw korupcyjnych popełnionych przez innego urzędnika publicznego. Przestępstwa wzbogacenia w wyniku przestępstw korupcyjnych i ukrywania pozostają bez uszczerbku dla dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 ⁽⁶⁾, a w szczególności w stosownych przypadkach dla art. 3 ust. 5 i motywu 11 dotyczącego „prania pieniędzy przez ten sam podmiot, który je uzyskał” tej dyrektywy. Przy rozpatrywaniu, czy mienie pochodzi z jakiegokolwiek przestępczego udziału w popełnieniu przestępstwa korupcyjnego i czy dana osoba o tym wiedziała, powinno się brać pod uwagę szczególne okoliczności sprawy, na przykład fakt, że wartość mienia jest nieproporcjonalna w stosunku do legalnego dochodu oskarżonego oraz że działalność przestępcza i nabycie mienia miały miejsce w tym samym przedziale czasowym. Nie powinno być konieczne uzyskanie informacji o wszystkich elementach stanu faktycznego lub wszystkich okolicznościach przestępczego udziału, w tym o tożsamości sprawcy. Ponadto korzyści uzyskane z przestępstw korupcyjnych mogą podlegać konfiskacie na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1260 ⁽⁷⁾. Dyrektywa ta zawiera również przepisy dotyczące innych rodzajów konfiskaty, w tym, pod pewnymi warunkami, konfiskaty korzyści lub innego mienia o wartości odpowiadającej korzyściom, które podejrzany lub oskarżony przekazał osobom trzecim lub które osoby trzecie nabyły od podejrzanego lub oskarżonego, w przypadku gdy dane osoby trzecie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że celem przekazania lub nabycia było uniknięcie konfiskaty.
- (23) W celu zniechęcania do korupcji w całej Unii państwa członkowskie powinny ustanowić minimalne rodzaje i wymiary sankcji karnych i sankcji niemających charakteru karnego za przestępstwa zdefiniowane w niniejszej dyrektywie. Maksymalny wymiar kary pozbawienia wolności i innych kar powinien być wystarczająco wysoki, aby zniechęcić potencjalnych sprawców, a także odzwierciedlać szkodliwość korupcji. Jednocześnie przedmiotowy wymiar kary powinien być proporcjonalny do wagi poszczególnych przestępstw korupcyjnych oraz spójny z wymiarem sankcji karnych ustanowionych w prawie Unii i prawie krajowym. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby sankcje egzekwowano w zakresie niezbędnym do zniechęcania do popełniania tych przestępstw. Jeżeli przepisy krajowe dopuszczają możliwość orzeczenia kary z zawieszeniem wykonania lub kary warunkowej, przedterminowego zwolnienia, zwolnienia warunkowego lub ułaskawienia osób skazanych za którekolwiek z przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, organy wymiaru sprawiedliwości powinny mieć możliwość uwzględnienia między innymi wagi popełnionego przestępstwa.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawno-karnych (Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1260 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia (Dz.U. L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj>).

- (24) Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na prawidłowe i skuteczne stosowanie środków dyscyplinarnych lub sankcji niemających charakteru środków karnych, takich jak sankcje administracyjne. Sankcje, których nie można uznać za równoważne sankcjom karnym, nałożone na tę samą osobę za ten sam czyn, mogą być brane pod uwagę przy skazywaniu tej osoby za przestępstwo zdefiniowane w niniejszej dyrektywie. Należy w pełni przestrzegać zakazu ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (*ne bis in idem*).
- (25) Zachęca się państwa członkowskie, aby umożliwiły swoim właściwym organom nakładanie – oprócz lub zamiast kary pozbawienia wolności – sankcji lub środków, które niekoniecznie mają charakter karny, takich jak wykluczenie z postępowań o udzielenie zamówienia lub tymczasowy zakaz ubiegania się o urząd publiczny. Takie środki mają ogólny skutek odstraszający i mogą przyczynić się do ograniczenia ponownego popełniania przestępstwa przez skazanych sprawców. Państwa członkowskie powinny także rozważyć ustanowienie procedur zawieszenia lub tymczasowego przeniesienia urzędnika publicznego oskarżonego o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w niniejszej dyrektywie, mając na uwadze konieczność poszanowania zasady domniemania niewinności oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego.
- (26) Aby poprawić reakcję wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych na przestępstwa dotyczące korupcji oraz zniechęcić do popełniania tych przestępstw, należy doprecyzować system sankcji wobec osób prawnych i fizycznych oraz dostosować go do innych unijnych instrumentów prawa karnego. Na podstawie dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE⁽⁸⁾, 2014/23/UE⁽⁹⁾, 2014/24/UE⁽¹⁰⁾ oraz 2014/25/UE⁽¹¹⁾ skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za korupcję jest podstawą wyłączenia z uczestnictwa w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub postępowaniu o udzielenie koncesji. Państwa członkowskie powinny jednak móc także podjąć decyzję o włączeniu do sankcji lub środków karnych lub sankcji lub środków niemających charakteru karnego, które mogą zostać nałożone na osoby prawne i fizyczne, wykluczenia takich osób prawnych z postępowań o udzielenie zamówienia lub postępowań o udzielenie koncesji, tak aby objąć również postępowania o udzielenie zamówienia i postępowania o udzielenie koncesji o wartości poniżej progów określonych w odpowiednich dyrektywach.
- (27) Osoby prawne nie powinny móc uniknąć odpowiedzialności w drodze korzystania z pośredników, w tym powiązanych osób prawnych, którzy w ich imieniu proponują, obiecują lub wręczają urzędnikowi publicznemu łapówkę. Ponadto grzywny dla osób prawnych należy obliczać w oparciu o ich światowe obroty lub ustalone kwoty maksymalne. Rozstrzygnięcia nieprocesowe są stosowane w kontekście przestępstw korupcyjnych i często postrzegane jako pragmatyczny i efektywny sposób rozstrzygnięcia spraw, które w przeciwnym razie wymagałyby znacznego nakładu czasu i zasobów na ich zbadanie i ściganie przed skierowaniem do sądu. Rozstrzygnięcia nieprocesowe mogą jednak również stwarzać pewne wyzwania, a państwa członkowskie zachęca się do wzięcia takich wyzwań pod uwagę.
- (28) Mimo iż nie ma obowiązku zwiększenia wymiaru kary, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby przy wydawaniu wyroków wobec sprawców sędzia lub sąd mogli wziąć pod uwagę okoliczności obciążające określone w niniejszej dyrektywie wdrożonej prawem krajowym. W zakresie uznania sędziego lub sądu pozostaje ustalenie, czy należy zwiększyć wymiar kary z uwagi na szczególnie okoliczności obciążające, uwzględniając szczególnie okoliczności każdej indywidualnej sprawy. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do określenia okoliczności obciążających, jeżeli prawo krajowe przewiduje, że przestępstwa określone w decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁽¹²⁾ podlegają karze jako przestępstwa odrębne, co może skutkować surowszymi sankcjami.

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁽¹¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

⁽¹²⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

- (29) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby przy wydawaniu wyroków wobec sprawców sędzia lub sąd mogli wziąć pod uwagę okoliczności łagodzące określone w niniejszej dyrektywie wdrożonej prawem krajowym. Okoliczności takie, z zastrzeżeniem uprawnień dyskrecjonalnych sędziego, powinny obejmować przypadki, w których sprawcy przekazują organom informacje lub w inny sposób z nimi współpracują. Podobnie, jeżeli osoby prawne wdrożyły rzeczywiste, skuteczne i należyście ocenione kontrole wewnętrzne, programy w zakresie etyki oraz programy zgodności, powinno być możliwe uznanie takich działań za okoliczności łagodzące przy wymierzaniu kar takim osobom prawnym. Niższe sankcje należy także rozważyć w przypadku, gdy po wykryciu przestępstwa osoba prawna bezzwłocznie ujawniła informacje oraz wdrożyła środki zaradcze. W każdym przypadku ustalenie ostatecznej kwoty grzywny lub kary pieniężnej z uwagi na szczególne okoliczności łagodzące pozostaje w zakresie uznania sędziego lub sądu, z uwzględnieniem szczególnych okoliczności każdej indywidualnej sprawy, w tym, w stosownych przypadkach, faktu, że dana osoba prawna dysponuje programami zgodności tylko do celów wizerunkowych, również „dla zachowania pozorów”.
- (30) Posłowie do parlamentu i inni urzędnicy publiczni mogą być objęci immunitetem w zakresie postępowania przygotowawczego lub wnoszenia i popierania oskarżeń lub ochroną prawną w takim zakresie, co pomaga wzmocnić ich niezależność w drodze ochrony przed nieuzasadnionymi skargami, zwłaszcza w odniesieniu do opinii wyrażonych lub głosów oddanych w trakcie pełnienia funkcji. Takie immunitety mogą jednak utrudniać skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw korupcyjnych lub wnoszenie i popieranie oskarżeń w sprawach takich przestępstw, w tym utrudniać wykrywanie innych osób, którym nie przysługuje immunitet, a które mogły uczestniczyć w przestępstwie, prowadzenie postępowań przygotowawczych lub wnoszenie i popieranie oskarżeń w ich sprawie. Potrzebna jest zatem odpowiednia równowaga między, z jednej strony, immunitetami lub przywilejami jurysdykcyjnymi przysługującymi urzędnikom publicznym w zakresie działań podejmowanych w trakcie sprawowania przez nich funkcji, a z drugiej strony – możliwością skutecznego prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych, wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawach takich przestępstw i orzekania w ich sprawie. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby w przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, można było uchylić przywileje lub immunitety przyznane urzędnikom krajowym w zakresie postępowania przygotowawczego oraz wnoszenia i popierania oskarżeń. Dokonując transpozycji niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie nie powinny być jednak zobowiązane do zmiany krajowych konstytucji lub zasad konstytucyjnych. Przy transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego i przy stosowaniu przepisów prawa krajowego transponujących niniejszą dyrektywę bierze się w pełni pod uwagę te przywileje i immunitety, w tym poszanowanie swobody sprawowania przez członków mandatu. Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na uznanie formy zgodnej z prawem reprezentacji interesów, których celem może być zgodne z prawem wywarcie wpływu na publiczny proces decyzyjny, które nie wiążą się jednak z nienależytą wymianą korzyści. Reprezentacja interesów jest ważna dla tworzenia polityki, która cieszy się poparciem społeczeństwa obywatelskiego, i może zgodnie z prawem przyczynić się do funkcjonowania sektora publicznego.
- (31) Bez uszczerbku dla struktury krajowych systemów sądowych, uprawnienia dyskrecjonalne wynikające z prawa krajowego umożliwiające podjęcie decyzji o niewnoszeniu i niepopieraniu oskarżeń przeciwko osobom w przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, należy wykonywać zgodnie z jasnymi zasadami i kryteriami. Zasady takie powinny mieć na celu uwzględnienie ogólnej potrzeby skutecznych, proporcjonalnych i odstrasających sankcji karnych za przestępstwa korupcyjne oraz zapewnienie skuteczności postępowania sądowego.
- (32) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów ogólnych i zasad krajowego prawa karnego dotyczących stosowania i wykonywania kar przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności danej sprawy.
- (33) Ze względu na, w szczególności, mobilność niektórych sprawców oraz korzyści pochodzących z działalności przestępczej, jak również na złożony charakter transgranicznych postępowań przygotowawczych niezbędnych do zwalczania korupcji wszystkie państwa członkowskie powinny określić swoją jurysdykcję w taki sposób, aby umożliwić właściwym organom skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń, w tym w przypadku, gdy przestępstwo zostało popełnione w całości lub części na terytorium danego państwa członkowskiego. W ramach tego obowiązku państwa członkowskie powinny zapewnić ustanowienie jurysdykcji również w sytuacjach, w których przestępstwo popełniono za pomocą systemu informacyjnego wykorzystanego na ich terytorium, niezależnie od tego, czy dana technologia znajdowała się na ich terytorium.
- (34) W celu zapewnienia właściwym organom dostatecznego czasu na przeprowadzenie skomplikowanych postępowań przygotowawczych oraz wniesienie i popieranie oskarżeń niniejsza dyrektywa przewiduje minimalny termin przedawnienia pozwalający na wykrycie przestępstwa korupcyjnego, przeprowadzenie postępowania przygotowawczego w jego sprawie, wniesienie i popieranie oskarżenia i wydanie orzeczenia przez wystarczająco długi okres po popełnieniu takiego przestępstwa; nie wpływa to na te państwa członkowskie, które nie określają terminów przedawnienia w odniesieniu do prowadzenia postępowania przygotowawczego, wniesienia i popierania oskarżenia oraz wykonywania wyroku.

- (35) Przepęstwa korupcyjne może być trudno wykryć i prowadzić w ich sprawie postępowania przygotowawcze, ponieważ ich popełnienie jest najczęściej ukryte. W związku z tym znaczna część przępstw korupcyjnych pozostaje niewykryta, a podmioty uczestniczące w przępstwie są w stanie czerpać korzyści z dochodów pochodzących z czynów korupcyjnych, których się dopuścili. Im więcej czasu zajmuje wykrycie przępstwa korupcyjnego, tym trudniej jest dotrzeć do dowodów. Należy zatem zapewnić, aby organy ścigania i właściwe organy dysponowały odpowiednimi narzędziami dochodzeniowo-śledczymi w celu zebrania istotnych dowodów popełnienia przępstw korupcyjnych, które często dotyczą więcej niż jednego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie powinny ponadto organizować odpowiednie szkolenia w ścisłej współpracy z Agencją Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL), w tym z zakresu wykorzystywania narzędzi dochodzeniowo-śledczych do skutecznego prowadzenia postępowań oraz z zakresu identyfikacji i szacowania korzyści pochodzących z korupcji w kontekście odzyskiwania i konfiskaty mienia. Co więcej, niniejsza dyrektywa usprawnia zbieranie informacji i dowodów dzięki ustanowieniu okoliczności łagodzących na korzyść sprawców, którzy pomagają organom. Szkolenia dla organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości powinny dotyczyć prowadzenia postępowań przygotowawczych i postępowań karnych w sprawach przępstw objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.
- (36) Osoby przekazujące właściwym organom informacje dotyczące przeszłych, trwających lub planowanych działań korupcyjnych, które zostały uzyskane w kontekście ich działalności zawodowej, mogą z tego powodu doświadczyć działań odwetowych. Informacje przekazywane przez sygnalistów mogą usprawnić egzekwowanie przepisów, ponieważ umożliwiają one właściwym organom skuteczne zapobieganie korupcji, jej wykrywanie oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w jej sprawie. Biorąc pod uwagę interes publiczny związany z ochroną instytucji państwowych i prywatnych przed korupcją oraz poprawą przejrzystości, dobrych rządów i rozliczalności, niezbędne jest zapewnienie skutecznych rozwiązań umożliwiających sygnalistom informowanie właściwych organów poufnymi kanałami i chroniących sygnalistów przed działaniami odwetowymi. Do zgłaszania naruszeń mających wpływ na interesy finansowe Unii, o których mowa w art. 325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i które szczegółowo określono w stosownych środkach unijnych, stosuje się dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937⁽¹³⁾, w związku z czym stosuje się ją również do zgłaszania wszystkich przępstw objętych zakresem stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽¹⁴⁾. Dyrektywa (UE) 2019/1937 powinna być stosowana do zgłaszania przępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, oraz do ochrony osób zgłaszających takie przępstwa na warunkach w niej określonych. Wykraczając poza obowiązki wynikające z dyrektywy (UE) 2019/1937, właściwe organy krajowe powinny zapewnić, aby osoby przedstawiające dowody lub w inny sposób współpracujące w postępowaniach przygotowawczych miały dostęp do niezbędnej ochrony zgodnie z prawem krajowym.
- (37) Ponieważ przępstwa korupcyjne mają negatywny wpływ na ogół społeczeństwa, który zasadniczo nie może reprezentować siebie jako ofiary w postępowaniu karnym, do celów skutecznego egzekwowania prawa członkowie zainteresowanej społeczności powinni mieć możliwość działania w imieniu interesu ogólnego w sprawach dotyczących korupcji, zgodnie z prawem krajowym i z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów procesowych. Niniejsza dyrektywa nie wymaga od państw członkowskich wprowadzania nowych praw procesowych, które przysługiwałyby członkom zainteresowanej społeczności. Jeżeli jednak takie prawa procesowe przysługujące członkom zainteresowanej społeczności istnieją w danym państwie członkowskim w równoważnych sytuacjach dotyczących przępstw innych niż przępstwa określone w niniejszej dyrektywie, takie jak na przykład prawo udziału w postępowaniu jako powód cywilny, takie prawa procesowe należy również przyznać członkom zainteresowanej społeczności w postępowaniach w sprawie przępstw korupcyjnych określonych w niniejszej dyrektywie. Prawa członków zainteresowanej społeczności nie naruszają praw ofiar określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE⁽¹⁵⁾. Pojęcia „członkowie zainteresowanej społeczności” i „ofiary” powinny pozostać dwoma odrębnymi pojęciami, a państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do stosowania praw przysługujących ofiarom wobec członków zainteresowanej społeczności. Niniejsza dyrektywa nie zobowiązuje państw członkowskich do przyznawania członkom zainteresowanej społeczności praw procesowych w postępowaniu karnym, które państwa te przyznają kategoriom osób innym niż członkowie zainteresowanej społeczności.

(13) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

(14) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

(15) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

- (38) Niniejsza dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do przyjęcia i opublikowania krajowej strategii zapobiegania korupcji i jej zwalczania. Zachęca się państwa członkowskie do opracowania krajowej strategii w porozumieniu ze społeczeństwem obywatelskim, antykorupcyjnymi organami lub jednostkami organizacyjnymi, niezależnymi ekspertami, naukowcami i innymi zainteresowanymi stronami. Strategia krajowa powinna uwzględniać potrzeby, specyfikę i wyzwania państw członkowskich.
- (39) Niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania demokracji i odgrywają kluczową rolę w podtrzymywaniu wspólnych wartości, na których opiera się Unia. Pełnią one ważną rolę jako organizacje strażnicze, zwracają uwagę na zagrożenia dla praworządności, przyczyniają się do rozliczalności sprawujących władzę i zapewniają poszanowanie praw podstawowych. Państwa członkowskie powinny propagować udział społeczeństwa obywatelskiego – w stosownych przypadkach – w działaniach antykorupcyjnych.
- (40) Pluralizm i wolność mediów to kluczowe czynniki sprzyjające praworządności, demokratycznej rozliczalności, równości i walce z korupcją. Niezależne i pluralistyczne media, w szczególności dziennikarstwo śledcze, odgrywają ważną rolę w kontrolowaniu działalności lobbingskiej, wykrywaniu ewentualnych przypadków korupcji i naruszania uczciwości, podnoszeniu świadomości i promowaniu uczciwości. Państwa członkowskie mają obowiązek zagwarantowania sprzyjających warunków dla dziennikarzy, ochrony ich bezpieczeństwa i aktywnego promowania wolności i pluralizmu mediów. Zalecenie Komisji z dnia 16 września 2021 r. w sprawie zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa dziennikarzom i innym pracownikom mediów oraz wzmocnienia ich pozycji oraz zalecenie Komisji z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie ochrony dziennikarzy i obrońców praw człowieka, którzy angażują się w debatę publiczną, przed ewidentnie bezpodstawnymi lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”), a także dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069⁽¹⁶⁾ zawierają istotne gwarancje i normy służące zapewnieniu, aby dziennikarze, obrońcy prawa człowieka i inni mogli działać bez przeszkód.
- (41) Aby skutecznie przeciwdziałać przestępstwom określonym w niniejszej dyrektywie, konieczne jest, aby właściwe organy w państwach członkowskich zbierały dokładne, spójne i porównywalne dane statystyczne dotyczące tych przestępstw. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić wprowadzenie odpowiedniego systemu w celu utrwalania, opracowywania i przekazywania istniejących danych statystycznych dotyczących przestępstw określonych w niniejszej dyrektywie. Ważne jest, aby dane te były wykorzystywane przez państwa członkowskie do analizowania skali przestępstw związanych z korupcją i tendencji w ich zakresie, a także do informowania obywateli. Państwa członkowskie powinny publikować odpowiednie dane statystyczne dotyczące postępowań związanych z przestępstwami korupcyjnymi, pochodzące z danych już istniejących na poziomie scentralizowanym lub zdecentralizowanym w całym państwie członkowskim. Komisja może analizować te dane i wykorzystywać je w kontekście monitorowania, wdrażania i oceny niniejszej dyrektywy, jak również w kontekście stosowania wszelkich instrumentów w ramach zestawu narzędzi na rzecz praworządności, takich jak roczne sprawozdanie na temat praworządności.

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”) (Dz.U. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj>).

- (42) Zasadnicze znaczenie dla skutecznego zwalczania korupcji ma sprawna wymiana informacji między właściwymi organami odpowiedzialnymi za zapobieganie przestępstwom korupcyjnym, ich wykrywanie, prowadzenie postępowań przygotowawczych lub wnoszenie i popieranie oskarżeń w ich sprawie. Państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczną i dokonywaną we właściwym czasie wymianę informacji między właściwymi organami ścigania za pomocą aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) Europolu zgodnie z prawem krajowym i prawem Unii. Niniejsza dyrektywa, której celem jest określenie wspólnych definicji przestępstw korupcyjnych, powinna służyć jako punkt odniesienia dla wymiany informacji i współpracy między właściwymi organami krajowymi na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013⁽¹⁷⁾, (UE) 2018/1240⁽¹⁸⁾ i (UE) 2018/1862⁽¹⁹⁾, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681⁽²⁰⁾, (UE) 2019/1153⁽²¹⁾ i (UE) 2023/977⁽²²⁾ oraz decyzji Rady 2008/633/WSiSW⁽²³⁾.
- (43) Korupcja jest problemem przekrojowym, zaś podatność na nią i najodpowiedniejsze sposoby przeciwdziałania jej różnią się w poszczególnych sektorach. Państwa członkowskie powinny zatem w stosownych odstępach czasu przeprowadzać oceny w celu identyfikowania sektorów lub zawodów najbardziej narażonych na korupcję oraz opracować środki radzenia sobie z głównymi rodzajami ryzyka w tych sektorach lub zawodach, w tym w drodze regularnego organizowania, w stosownych przypadkach, działań uświadamiających dostosowanych do specyfiki zidentyfikowanych sektorów lub zawodów. Państwa członkowskie dysponujące szeroko zakrojonymi krajowymi strategiami antykorupcyjnymi mogą również zdecydować, że w strategiach tych zajmą się swoimi ocenami ryzyka, o ile oceny ryzyka i przegląd środków będą przeprowadzane regularnie. Przykładowo, jak stwierdzono w sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 23 stycznia 2019 r. zatytułowanym „Programy obywatelstwa i ułatwień pobytowych dla inwestorów w Unii Europejskiej”, programy ułatwień pobytowych dla inwestorów należą do sektorów stwarzających wysokie ryzyko korupcji, wobec czego należy je uwzględnić w ocenach sektorów najbardziej zagrożonych korupcją oraz w szkoleniach, które państwa członkowskie mają przeprowadzić zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (44) Aby zapewnić równoważny poziom ochrony unijnych i krajowych interesów finansowych, przepisy dyrektywy (UE) 2017/1371 należy dostosować do przepisów niniejszej dyrektywy. W tym celu przepisy dotyczące przestępstw wpływających na interesy finansowe Unii, sankcji karnych i sankcji niemających charakteru karnego, okoliczności obciążających i łagodzących oraz terminów przedawnienia powinny być równoważne z przepisami określonymi w niniejszej dyrektywie.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj>).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiające europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróże (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz.U. L 236 z 19.9.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj>).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 132, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj>).

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153 z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiająca zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania oraz uchylenia decyzję Rady 2000/642/WSiSW (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 122, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1153/oj>).

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/977 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wymiany informacji między organami ścigania państw członkowskich i uchylenia decyzję ramową Rady 2006/960/WSiSW (Dz.U. L 134 z 22.5.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj>).

⁽²³⁾ Decyzja Rady 2008/633/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie dostępu wyznaczonych organów państw członkowskich i Europolu do Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) do celów jego przeglądania, w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania i ścigania (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 129, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/633/oj>).

- (45) Wdrożenie niniejszej dyrektywy powinno zapewnić poziom ochrony unijnych interesów finansowych równoważny poziomowi ochrony interesów krajowych.
- (46) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, polegające na ustanowieniu norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw w obszarze korupcji we wszystkich państwach członkowskich oraz zapewnieniu skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji karnych za te przestępstwa, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki niniejszej dyrektywy możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (47) Zamierzony odstrasżający efekt stosowania sankcji karnych wymaga szczególnej ostrożności ze względu na prawa podstawowe. Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a w szczególności z prawem do wolności i bezpieczeństwa osobistego, ochroną danych osobowych, wolnością wyboru zawodu i prawem do podejmowania pracy, wolnością prowadzenia działalności gospodarczej, prawem własności, prawem do skutecznego środka prawnego oraz dostępu do bezstronnego sądu, zasadą domniemania niewinności i prawem do obrony, zasadami legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, jak również z zasadą *ne bis in idem*.
- (48) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽²⁴⁾ Europejski Inspektor Ochrony Danych wydał opinię w dniu 21 czerwca 2023 r.
- (49) Zgodnie z art. 3 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, Irlandia powiadomiła pismem z dnia 10 lipca 2023 r. o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.
- (50) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje. Ramowa decyzja 2003/568/WSiSW pozostaje wiążąca dla Danii i ma do niej zastosowanie,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

W niniejszej dyrektywie ustanawia się normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz sankcji karnych i sankcji niemających charakteru karnego w obszarze korupcji, jak również środki mające na celu lepsze zapobieganie korupcji i jej zwalczanie.

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „mienie” oznacza środki pieniężne lub wszelkiego rodzaju aktywa, w tym kryptoaktywa, materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, oraz dokumenty lub instrumenty prawne w dowolnej formie, w tym elektronicznej lub cyfrowej, zaświadczające o prawie własności lub innych prawach do tych środków pieniężnych lub aktywów;
- 2) „urzędnik publiczny” oznacza:
 - a) urzędnika unijnego lub krajowego urzędnika państwa członkowskiego lub państwa trzeciego;
 - b) każdą inną osobę wyznaczoną do pełnienia funkcji publicznych i pełniącą taką funkcję, zgodnie z prawem krajowym, w tym osobę upoważnioną przez organ publiczny lub pozostającą pod zwierzchnictwem organu publicznego w państwach członkowskich lub państwach trzecich;
 - c) osobę wyznaczoną do pełnienia funkcji publicznych w ramach organizacji międzynarodowej lub sądu międzynarodowego i pełniącą takie funkcje;
- 3) „urzędnik unijny” oznacza osobę, która jest:
 - a) urzędnikiem lub innym pracownikiem zatrudnionym przez Unię na podstawie umowy w rozumieniu regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej określonych w rozporządzeniu Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 ⁽²⁵⁾ (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym”), lub
 - b) pracownikiem oddelegowanym do Unii przez państwo członkowskie lub organ publiczny lub prywatny i pełni funkcje równoważne funkcjom pełnionym przez urzędników lub innych pracowników unijnych.

Członków instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii oraz personel takich podmiotów traktuje się tak, jakby byli urzędnikami unijnymi w zakresie, w jakim nie ma do nich zastosowania regulamin pracowniczy;

- 4) „urzędnik krajowy” oznacza osobę pełniącą funkcję wykonawczą, administracyjną lub sędziowską na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, niezależnie od tego, czy została ona powołana lub wybrana lub zatrudniona na podstawie umowy, czy pełni tę funkcję przez czas określony czy nieokreślony, za wynagrodzeniem czy nieodpłatnie i niezależnie od stażu pracy tej osoby.

Osobę sprawującą urząd w obszarze ustawodawstwa na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym traktuje się zgodnie z prawem krajowym tak, jakby była urzędnikiem krajowym;

- 5) „arbiter” oznacza osobę, którą wzywa się do wydania prawnie wiążącej decyzji w sporze wniesionym przez strony umowy o arbitraż, w przypadku gdy status arbitra określa prawo krajowe;
- 6) „ławnik” oznacza osobę działającą jako członek organu odpowiedzialnego za orzekanie o winie oskarżonego w ramach procesu sądowego, zgodnie z prawem krajowym;
- 7) „naruszenie obowiązku” oznacza co najmniej zachowanie stanowiące naruszenie obowiązku ustawowego lub naruszenie regulacji lub wytycznych zawodowych, mających zastosowanie w działalności osoby, która w jakimkolwiek charakterze pełni funkcję kierowniczą lub pracuje w podmiocie działającym w sektorze prywatnym;

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiające regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiające specjalne środki stosowane tymczasowo wobec urzędników Komisji (Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj)).

- 8) „osoba prawna” oznacza podmiot mający osobowość prawną na mocy właściwego prawa krajowego, z wyjątkiem państw lub organów publicznych sprawujących władzę państwową oraz publicznych organizacji międzynarodowych;
- 9) „urzędnik wysokiego szczebla” oznacza urzędnika publicznego, któremu powierzono sprawowanie kluczowych funkcji wykonawczych, administracyjnych, ustawodawczych lub sędziowskich zgodnie z prawem krajowym; mogą być nimi: szefowie rządów centralnych i regionalnych, członkowie rządów centralnych i regionalnych, zastępcy ministrów, sekretarze stanu, kluczowi doradcy polityczni, szefowie i członkowie kancelarii lub gabinetu ministra, o ile takie zostały utworzone, członkowie izb parlamentarnych, członkowie trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych, prokurator generalny oraz członkowie najwyższych izb kontroli, a także członkowie kolegium komisarzy Komisji Europejskiej i posłowie do Parlamentu Europejskiego.

Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące urzędników wysokiego szczebla nie naruszają immunitetów i przywilejów ustanowionych na mocy krajowych konstytucji lub przepisów ustawodawczych.

ROZDZIAŁ II PRZESTĘPSTWA KORUPCYJNE

Artykuł 3

Łapownictwo w sektorze publicznym

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli dopuszczono się ich umyślnie, stanowiły przestępstwo:

- a) złożenie obietnicy, zaproponowanie lub wręczenie urzędnikowi publicznemu, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby ten urzędnik publiczny podjął działanie lub powstrzymał się od działania w ramach pełnionej przez niego funkcji (łapownictwo czynne w sektorze publicznym);
- b) żądanie lub przyjęcie przez urzędnika publicznego, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub przyjęcie propozycji lub obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tego urzędnika lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby ten urzędnik publiczny podjął działanie lub powstrzymał się od działania w ramach pełnionej przez niego funkcji (łapownictwo bierne w sektorze publicznym).

Do celów niniejszego artykułu arbitrów i ławników uznaje się za urzędników publicznych.

Artykuł 4

Łapownictwo w sektorze prywatnym

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby następujące czyny – jeżeli dopuszczono się ich umyślnie i w ramach działalności gospodarczej, finansowej, biznesowej lub handlowej – stanowiły przestępstwo:

- a) złożenie obietnicy, zaproponowanie lub wręczenie osobie, która w jakimkolwiek charakterze pełni funkcję kierowniczą lub pracuje w podmiocie działającym w sektorze prywatnym, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby ta osoba podjęła działanie lub powstrzymała się od działania z naruszeniem swoich obowiązków (łapownictwo czynne w sektorze prywatnym);
- b) żądanie lub przyjęcie przez osobę, która w jakimkolwiek charakterze pełni funkcję kierowniczą lub pracuje w podmiocie działającym w sektorze prywatnym, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub przyjęcie propozycji lub obietnicy takiej korzyści przeznaczonej dla tej osoby lub dla osoby trzeciej, dokonane po to, aby ta osoba podjęła działanie lub powstrzymała się od działania z naruszeniem swoich obowiązków (łapownictwo bierne w sektorze prywatnym).

*Artykuł 5***Sprzeniewierzenie**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby umyślne zaciągnięcie przez urzędnika publicznego zobowiązań dotyczących mienia powierzonego pośrednio lub bezpośrednio temu urzędnikowi publicznemu lub wypłacenie, przywłaszczenie lub wykorzystanie przez niego tego mienia dokonane w sposób sprzeczny z celem powierzenia stanowiły przestępstwo – jeżeli dopuszczono się ich na korzyść tego urzędnika lub na korzyść innej osoby lub innego podmiotu lub jeżeli szkodzą interesom finansowym danego podmiotu publicznego lub prywatnego.

2. Państwa członkowskie mogą podjąć niezbędne środki w celu zapewnienia, aby umyślne zaciągnięcie zobowiązań dotyczących mienia pośrednio lub bezpośrednio powierzonego osobie, która w jakimkolwiek charakterze pełni funkcję kierowniczą lub pracuje w podmiocie działającym w sektorze prywatnym, lub wypłacenie, przywłaszczenie lub wykorzystanie przez tę osobę tego mienia, w ramach działalności gospodarczej, finansowej lub biznesowej lub handlowej, dokonane w sposób sprzeczny z celem powierzenia stanowiły przestępstwo – jeżeli dopuszczono się ich na korzyść tej osoby lub na korzyść innej osoby lub innego podmiotu lub jeżeli szkodzą interesom finansowym danego podmiotu publicznego lub prywatnego.

*Artykuł 6***Płatna protekcja**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli dopuszczono się ich umyślnie, stanowiły przestępstwo:

- a) złożenie obietnicy, zaproponowanie lub wręczenie jakiegokolwiek osobie, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju, dokonane po to, aby osoba ta wywarła niewłaściwy wpływ na działanie lub zaniechanie działania przez urzędnika publicznego w ramach pełnionej przez niego funkcji, w celu uzyskania nienależnej korzyści od urzędnika publicznego;
- b) żądanie lub przyjęcie, bezpośrednio lub przez pośrednika, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju lub przyjęcie propozycji lub obietnicy takiej korzyści przez jakąkolwiek osobę, dokonane po to, aby osoba ta wywarła niewłaściwy wpływ na działanie lub zaniechanie działania przez urzędnika publicznego w ramach pełnionej przez niego funkcji, w celu uzyskania nienależnej korzyści od urzędnika publicznego.

Do celów niniejszego artykułu arbitrów i ławników uznaje się za urzędników publicznych.

2. Czyny, o których mowa w ust. 1, stanowią przestępstwo niezależnie od tego, czy faktycznie doszło do wywarcia wpływu ani od tego, czy deklarowany wpływ doprowadził do planowanego rezultatu.

*Artykuł 7***Niezdopuszczalne wykonywanie funkcji publicznych**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by co najmniej niektóre poważne naruszenia prawa przy wykonywaniu lub zaniechaniu wykonania działania przez urzędnika publicznego w ramach wykonywanej przez niego funkcji stanowiły, jeżeli dopuszczono się ich umyślnie, przestępstwa. Państwa członkowskie mogą ograniczyć stosowanie niniejszego artykułu do określonych kategorii urzędników publicznych.

*Artykuł 8***Utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby następujące czyny, jeżeli dopuszczono się ich umyślnie, stanowiły przestępstwo lub kilka przestępstw:

- a) stosowanie, bezpośrednio lub przez pośrednika, siły fizycznej, gróźb lub zastraszania lub obiecywanie, proponowanie lub wręczanie korzyści w celu nakłonienia do złożenia fałszywych zeznań lub ingerowania w składanie zeznań lub w przedstawianie dowodów w postępowaniu w związku z popełnieniem któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6, 9 i 11;
- b) stosowanie, bezpośrednio lub przez pośrednika, siły fizycznej, gróźb lub zastraszania w celu ingerowania w wykonywanie obowiązków służbowych przez osobę sprawującą władzę sądowniczą lub członka organów ścigania w związku z popełnieniem któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6, 9 i 11.

*Artykuł 9***Wzbogacenie w wyniku przestępstw korupcyjnych**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby umyślne nabycie, posiadanie lub korzystanie z mienia przez urzędnika publicznego ze świadomością w momencie otrzymania tego mienia, że pochodzi ono z popełnienia przez innego urzędnika publicznego któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6, 8 i 11, stanowiło przestępstwo.

*Artykuł 10***Ukrywanie**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby umyślne ukrywanie lub zatajanie prawdziwego charakteru mienia, jego źródła, lokalizacji, rozporządzania nim, przemieszczania, praw odnoszących się do mienia lub własności mienia, ze świadomością, że takie mienie pochodzi z popełnienia któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6, 8 i 11, stanowiło przestępstwo.

*Artykuł 11***Podżeganie, pomocnictwo oraz usiłowanie**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby podżeganie do popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 3–6 i 8–10, stanowiło przestępstwo.
2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby pomocnictwo w popełnieniu przestępstwa, o którym mowa w art. 3–6 i 8–10, stanowiło przestępstwo.
3. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby usiłowanie popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 9 i 10, podlegało karze jako przestępstwo, oraz rozważają podjęcie niezbędnych środków w celu zapewnienia, aby usiłowanie popełnienia co najmniej jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3–6, podlegało karze jako przestępstwo.

*Artykuł 12***Sankcje i środki wobec osób fizycznych**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3–11, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby:
- a) przestępstwo, o którym mowa w art. 3, w przypadku gdy działanie, które ma być podjęte przez urzędnika, lub powstrzymanie się przez urzędnika od takiego działania stanowi naruszenie jego obowiązków, podlegało karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej pięciu lat;
 - b) przestępstwa, o których mowa w art. 5 ust. 1 oraz art. 9 i 10, podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej czterech lat;
 - c) przestępstwa, o których mowa w art. 3, w przypadku gdy działanie, które ma być podjęte przez urzędnika, lub powstrzymanie się przez urzędnika od takiego działania nie stanowi naruszenia jego obowiązków, oraz w art. 4 i 6 podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat.
3. Państwa członkowskie mogą postanowić, że czyn określony w art. 5 nie stanowi przestępstwa w przypadku, gdy związana z nim korzyść lub szkoda wynosi mniej niż 10 000 EUR. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby próg wynoszący 10 000 EUR lub więcej mógł zostać osiągnięty lub przekroczony w wyniku serii czynów objętych art. 5, które są powiązane i które są tego samego rodzaju, w przypadku gdy sprawcą tych czynów jest ta sama osoba.
4. Bez uszczerbku dla ust. 1 i 2 niniejszego artykułu państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoby fizyczne, które popełniły przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, mogły podlegać dodatkowym sankcjom lub środkom karnym lub sankcjom lub środkom niemającym charakteru karnego, proporcjonalnym do wagi danego czynu. Takie sankcje lub środki mogą obejmować:
- a) grzywny;
 - b) usunięcie z urzędu publicznego, zawieszenie w pełnieniu urzędu publicznego i przeniesienie z urzędu publicznego;
 - c) zakaz:
 - (i) pełnienia urzędu publicznego;
 - (ii) pełnienia funkcji publicznych;
 - (iii) zajmowania stanowiska w osobie prawnej, która w całości lub w części stanowi własność danego państwa członkowskiego;
 - (iv) prowadzenia działalności gospodarczej, która doprowadziła do popełnienia danego przestępstwa lub je umożliwiła;
 - d) czasowy zakaz ubiegania się o urząd publiczny;
 - e) cofnięcie zezwoleń i upoważnień do prowadzenia działalności, która doprowadziła do popełnienia danego przestępstwa lub je umożliwiła;
 - f) pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do postępowań o udzielenie zamówienia, dotacji, koncesji i licencji;
 - g) w przypadku gdy przemawia za tym interes publiczny – publikację w całości lub części orzeczenia sądowego dotyczącego popełnionego przestępstwa oraz nałożonych sankcji lub środków, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących prywatności i ochrony danych osobowych.

*Artykuł 13***Odpowiedzialność osób prawnych**

1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość pociągnięcia osób prawnych do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, o ile przestępstwa te zostały popełnione na korzyść tych osób prawnych przez jakąkolwiek osobę zajmującą pozycję kierowniczą w strukturze danej osoby prawnej, działającą indywidualnie lub jako członek organu danej osoby prawnej, w oparciu o:

- a) prawo do reprezentowania danej osoby prawnej;
- b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu danej osoby prawnej; lub
- c) uprawnienia do sprawowania kontroli w strukturach osoby prawnej.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia możliwości pociągnięcia osób prawnych do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, umożliwił popełnienie przez osobę pozostającą pod jej zwierzchnictwem jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, na korzyść danej osoby prawnej.

3. Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które popełniają przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, podlegając do nich lub są pomocnikami w ich popełnieniu.

*Artykuł 14***Sankcje i środki wobec osób prawnych**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom lub środkom karnym lub sankcjom lub środkom niemającym charakteru karnego.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby sankcje lub środki wobec osób prawnych pociągniętych do odpowiedzialności na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 za przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, obejmowały grzywny karne lub grzywny niemające charakteru karnego, których wysokość musi być proporcjonalna do wagi danego czynu oraz do indywidualnych, finansowych i innych okoliczności danej osoby prawnej i które mogą obejmować inne sankcje lub środki karne lub sankcje lub środki niemające charakteru karnego, które muszą być proporcjonalne do wagi danego czynu, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
- b) pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do postępowań o udzielenie zamówienia, dotacji, koncesji i licencji;
- c) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
- d) cofnięcie zezwoleń i upoważnień do prowadzenia działalności, która doprowadziła do popełnienia danego przestępstwa lub je umożliwiła;
- e) możliwość unieważnienia lub odstąpienia przez organy publiczne od umowy, w związku z którą popełniono przestępstwo;
- f) objęcie nadzorem sądowym;
- g) likwidacja sądowa;

- h) zamknięcie zakładów wykorzystanych do popełniania przestępstwa; oraz
- i) w przypadku gdy przemawia za tym interes publiczny – publikacja w całości lub części orzeczenia sądowego dotyczącego popełnionego przestępstwa oraz nałożonych sankcji lub środków, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących prywatności i ochrony danych osobowych.

3. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na podstawie art. 13 ust. 1 za przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 9, podlegała przynajmniej karze grzywny lub karze grzywny niemającej charakteru karnego, których wysokość musi być proporcjonalna do wagi danego czynu oraz do indywidualnych, finansowych i innych okoliczności danej osoby prawnej. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby maksymalny poziom takich grzywien nie był niższy niż:

- a) w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 3–5:
 - (i) 5 % całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy, w którym popełniono przestępstwo, albo w roku obrotowym poprzedzającym rok wydania decyzji o nałożeniu grzywny; lub alternatywnie
 - (ii) kwota odpowiadająca 40 000 000 EUR;
- b) w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 6, 8 i 9:
 - (i) 3 % całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy, w którym popełniono przestępstwo, albo w roku obrotowym poprzedzającym rok wydania decyzji o nałożeniu grzywny; lub alternatywnie
 - (ii) kwota odpowiadająca 24 000 000 EUR.

Państwa członkowskie mogą ustanowić przepisy regulujące przypadki, w których nie jest możliwe określenie wysokości grzywny na podstawie całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy, w którym popełniono przestępstwo, ani w roku obrotowym poprzedzającym rok wydania decyzji o nałożeniu grzywny.

Artykuł 15

Okoliczności obciążające

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby – w zakresie, w jakim nie stanowi to ustawowych znamion przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 9 – w przypadku odpowiednich przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 9–11, okoliczność, że przestępstwa te zostały popełnione w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej 2008/841/WSiSW, była uznawana za okoliczność obciążającą.

2. W zakresie, w jakim następujące okoliczności nie stanowią ustawowych znamion przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 9, państwa członkowskie mogą podjąć niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku odpowiednich przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 9–11, jedną lub kilka spośród następujących okoliczności można było uznać, zgodnie z prawem krajowym, za okoliczność obciążającą:

- a) sprawca jest urzędnikiem wysokiego szczebla;
- b) sprawca został uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwa tego samego rodzaju co przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 9–11;
- c) sprawca uzyskał znaczną korzyść lub przestępstwo spowodowało znaczną szkodę – w zakresie, w jakim taką korzyść lub szkodę można określić;

- d) sprawca pełni funkcję związaną z prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wnoszeniem i popieraniem oskarżeń lub orzekaniem;
- e) sprawca wykorzystał trudną sytuację osoby, która brała udział w popełnieniu przestępstwa;
- f) sprawca jest podmiotem zobowiązanym w rozumieniu art. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 ⁽²⁶⁾ lub pracownikiem podmiotu zobowiązanego lub posiada uprawnienia – indywidualnie lub w ramach organu podmiotu zobowiązanego – do reprezentowania tego podmiotu lub upoważnienie do podejmowania decyzji w jego imieniu lub do sprawowania kontroli w ramach podmiotu zobowiązanego i popełnił przestępstwo w ramach swojej działalności zawodowej.

Artykuł 16

Okoliczności łagodzące

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku odpowiednich przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, jedną lub kilka spośród następujących okoliczności można było uznać, zgodnie z prawem krajowym, za okoliczność łagodzącą:

- a) sprawca przekazuje właściwym organom informacje, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im ustalenie lub pociągnięcie do odpowiedzialności pozostałych sprawców;
- b) sprawca przekazuje właściwym organom informacje, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im zebranie dowodów;
- c) osoba prawna jest odpowiedzialna za którekolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, oraz, o ile nie stanowi to podstawy wyłączenia odpowiedzialności, przed popełnieniem przestępstwa lub po jego popełnieniu wdrożyła skuteczne kontrole wewnętrzne, programy podnoszenia świadomości etycznej i programy zgodności w celu zapobiegania korupcji;
- d) osoba prawna jest odpowiedzialna za którekolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, i po wykryciu przestępstwa bezzwłocznie i dobrowolnie ujawniła je właściwym organom oraz wdrożyła środki zaradcze.

Okoliczności łagodzące, o których mowa w lit. c) i d), mają zastosowanie wyłącznie do osób prawnych.

Artykuł 17

Przywileje i immunitety w zakresie prowadzenia postępowania przygotowawczego oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw korupcyjnych

O ile nie jest to sprzeczne z konstytucjami, zasadami konstytucyjnymi i przepisami ustawowymi państw członkowskich, podejmują one niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, możliwe było uchylenie przywilejów i immunitetów przyznanych urzędnikom krajowym w zakresie prowadzenia postępowania przygotowawczego oraz wnoszenia i popierania oskarżeń.

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

*Artykuł 18***Jurysdykcja**

1. Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu ustanowienia swojej jurysdykcji w przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, w przypadku gdy:

a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium;

b) sprawca jest obywatelem tego państwa członkowskiego.

2. Państwo członkowskie informuje Komisję w przypadku, gdy podejmie decyzję o rozszerzeniu zakresu swojej jurysdykcji na co najmniej jedno spośród przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, które popełniono poza jego terytorium, jeżeli:

a) sprawca ma miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium;

b) przestępstwo popełniono przeciwko jego obywatelowi lub osobie mającej miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium;

c) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej mającej swoją siedzibę na jego terytorium;

d) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną w całości lub w części na jego terytorium.

3. W przypadku gdy przestępstwo, o którym mowa w niniejszej dyrektywie, podlega jurysdykcji więcej niż jednego państwa członkowskiego, państwa te współpracują w celu ustalenia, które państwo członkowskie ma prowadzić postępowanie karne. W stosownych przypadkach sprawę kieruje się do Eurojustu zgodnie z art. 12 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW⁽²⁷⁾.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby wykonywanie ich jurysdykcji nie było uzależnione od spełnienia warunku, zgodnie z którym oskarżenie może zostać wniesione wyłącznie w następstwie zawiadomienia przez państwo, w którym popełniono przestępstwo, lub w następstwie zgłoszenia dokonanego w państwie popełnienia przestępstwa.

*Artykuł 19***Terminy przedawnienia**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu ustanowienia terminu przedawnienia umożliwiającego prowadzenie postępowań przygotowawczych, wniesienie i popieranie oskarżeń, przeprowadzanie rozpraw sądowych i wydawanie orzeczeń w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, przez wystarczająco długi okres po ich popełnieniu, w celu skutecznego ścigania takich przestępstw. Taki termin przedawnienia wynosi:

a) co najmniej osiem lat od popełnienia przestępstwa podlegającego maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat;

b) co najmniej pięć lat od popełnienia przestępstwa podlegającego maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej trzech lat.

⁽²⁷⁾ Decyzja ramowa Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygania takich konfliktów (Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu ustanowienia terminu przedawnienia umożliwiającego wykonanie kar nałożonych prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwa, o których mowa w art. 3–6 i 8–11, przez wystarczająco długi okres po wydaniu tego wyroku. Taki termin przedawnienia wynosi:

a) co najmniej dziesięć lat od dnia prawomocnego wyroku skazującego, w następujących przypadkach:

- (i) kara pozbawienia wolności w wymiarze większym niż rok; lub alternatywnie
- (ii) kara pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat;

b) co najmniej pięć lat od dnia prawomocnego wyroku skazującego, w następujących przypadkach:

- (i) kara pozbawienia wolności w wymiarze maksymalnie jednego roku; lub alternatywnie
- (ii) kara pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej trzech lat.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą ustanowić krótszy termin przedawnienia, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań. Termin ten nie może być krótszy niż:

- a) pięć lat w przypadku przestępstw podlegających maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat;
- b) trzy lata w przypadku przestępstw podlegających maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej trzech lat.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą ustanowić krótszy termin przedawnienia, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań. Termin ten nie może być krótszy niż:

a) pięć lat od dnia prawomocnego wyroku skazującego, w następujących przypadkach:

- (i) kara pozbawienia wolności w wymiarze większym niż rok; lub alternatywnie
- (ii) kara pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat;

b) trzy lata od dnia prawomocnego wyroku skazującego, w następujących przypadkach:

- (i) kara pozbawienia wolności w wymiarze maksymalnie jednego roku; lub alternatywnie
- (ii) kara pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej trzech lat.

ROZDZIAŁ III

ZAPOBIEGANIE, ZGŁASZANIE I POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

Artykuł 20

Zapobieganie korupcji

1. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania, takie jak kampanie informacyjne i uświadamiające, w celu podnoszenia świadomości wśród społeczeństwa oraz w sektorze prywatnym na temat wpływu i szkodliwości korupcji, aby ograniczyć ogólną skalę popełniania przestępstw korupcyjnych, jak również ryzyko korupcji.
2. Państwa członkowskie podejmują środki, aby zapewnić wysoki poziom uczciwości, przejrzystości i rozliczalności w administracji publicznej oraz publicznym procesie decyzyjnym w celu zapobieganiu korupcji. Państwa członkowskie propagują kulturę służby publicznej opartą na tych zasadach, zapewniając, aby urzędnicy krajowi i krajowe administracje stale rozwijali swoją zdolność do utrzymania odpowiednich standardów zawodowych oraz świadomość dotyczącą sytuacji konfliktu interesów i ryzyka korupcji.
3. Państwa członkowskie podejmują środki w celu zapewnienia, aby istniały narzędzia prewencyjne. Narzędzia te mogą obejmować na przykład odpowiedniego rodzaju dostęp do informacji leżących w interesie publicznym, przepisy dotyczące ujawniania konfliktów interesów w sektorze publicznym i zarządzania takimi konfliktami, środki zapewniające przejrzystość finansowania kandydatur na wybieralnych urzędników publicznych i finansowania partii politycznych, przepisy dotyczące oświadczeń majątkowych i weryfikacji takich oświadczeń, oświadczenia o braku konfliktu interesów składane przez urzędników krajowych wyznaczonych na mocy prawa krajowego i regulacje dotyczące sytuacji efektu „drzwi obrotowych” w przypadku takich urzędników, przepisy dotyczące przypadków niezgłoszenia istotnych aktywów lub interesów oraz przepisy regulujące interakcje między sektorem prywatnym a publicznym.
4. Państwa członkowskie zapewniają dostępność środków zapobiegania korupcji w sektorach publicznym i prywatnym, dostosowanych do szczególnych rodzajów ryzyka w danym obszarze działalności. Środki takie muszą obejmować co najmniej działania ukierunkowane na wzmocnienie uczciwości i zabieganie okolicznościom sprzyjającym korupcji wśród:
 - a) urzędników wysokiego szczebla;
 - b) organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości, w tym środki odnoszące się do ich powoływania oraz zasad postępowania.
5. Państwa członkowskie, w stosownych odstępach czasu, przeprowadzają ocenę w celu zidentyfikowania sektorów lub zawodów najbardziej narażonych na korupcję oraz opracowują środki radzenia sobie z głównymi rodzajami ryzyka w tych sektorach lub zawodach.
6. Po dokonaniu oceny, o której mowa w ust. 5, państwa członkowskie w stosownych przypadkach organizują regularnie działania uświadamiające dostosowane do specyfiki zidentyfikowanych sektorów lub zawodów, w tym z zakresu etyki.
7. W razie potrzeby państwa członkowskie podejmują środki służące propagowaniu udziału społeczeństwa obywatelskiego, środowiska akademickiego, organizacji pozarządowych i organizacji społeczności lokalnej w działaniach antykorupcyjnych.

Artykuł 21

Strategie krajowe

Bez uszczerbku dla istniejących polityk każde państwo członkowskie przyjmuje i publikuje krajową strategię zapobiegania korupcji i jej zwalczania, określając cele, priorytety oraz odpowiednie środki i metody służące osiągnięciu tych celów. Państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby taka strategia krajowa była opracowywana w porozumieniu ze społeczeństwem obywatelskim, odpowiednimi organami lub jednostkami, o których mowa w art. 22, niezależnymi ekspertami, naukowcami i innymi zainteresowanymi stronami oraz aby uwzględniała potrzeby, specyfikę i wyzwania państw członkowskich.

*Artykuł 22***Antykorupcyjne organy lub jednostki organizacyjne**

1. Aby poczynić postępy w prowadzonej wspólnie walce z korupcją, państwa członkowskie zapewniają, aby istniał co najmniej jeden organ lub co najmniej jedna jednostka organizacyjna, których zadaniem jest zapobieganie korupcji, dysponujące wiedzą fachową niezbędną do walki z korupcją. Zadania takich organów lub jednostek organizacyjnych mogą obejmować odpowiednio:

- a) ocenę oświadczeń majątkowych urzędników krajowych wskazanych na mocy prawa krajowego;
- b) monitorowanie przestrzegania zasad przejrzystości mających zastosowanie do urzędników krajowych i podmiotów publicznych;
- c) monitorowanie przestrzegania przepisów ustawowych i zasad dotyczących konfliktów interesów w sektorze publicznym;
- d) identyfikowanie sektorów lub zawodów najbardziej zagrożonych korupcją;
- e) współpracę z właściwymi urzędami, organami lub jednostkami organizacyjnymi, których zadaniem jest zwalczanie korupcji.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby istniał co najmniej jeden organ lub jedna jednostka organizacyjna, których zadaniem jest zwalczanie korupcji i prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawie korupcji.

3. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby organy lub jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1 i 2:

- a) działały w sposób wolny od niepożądanych ingerencji;
- b) były znane opinii publicznej;
- c) w stosownych przypadkach podejmowały decyzje lub wydawały zalecenia zgodnie z przejrzystymi procedurami ustanowionymi w przepisach ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych;
- d) składały sprawozdania z głównych działań i ich wyników.

*Artykuł 23***Zasoby**

Państwa członkowskie zapewniają, aby organy lub jednostki organizacyjne, których zadaniem jest zapobieganie korupcji i jej zwalczanie, dysponowały odpowiednio licznym wykwalifikowanym personelem oraz odpowiednimi zasobami finansowymi, technicznymi i technologicznymi niezbędnymi do skutecznego wykonywania funkcji związanych z wdrażaniem niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 24***Szkolenia**

1. Każde państwo członkowskie przyjmuje środki niezbędne do zapewnienia aktualnych szkoleń dla swoich urzędników krajowych, aby potrafili identyfikować różne formy korupcji i ryzyko korupcji, mogące wystąpić w trakcie pełnienia przez nich obowiązków, oraz potrafili reagować w odpowiednim czasie i w stosowny sposób na każde podejrzone działanie.

2. Bez uszczerbku dla niezależności sądów oraz różnic w organizacji sądownictwa w Unii każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki, aby zapewnić specjalistyczne i aktualne szkolenia dla organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości, których zadaniem jest prowadzenie postępowań przygotowawczych i postępowań karnych w sprawie przestępstw objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.

Artykuł 25

Ochrona osób zgłaszających przestępstwa lub pomagających w prowadzeniu postępowań przygotowawczych w ich sprawie

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby dyrektywa (UE) 2019/1937 była stosowana do zgłaszania przestępstw, o których mowa w art. 3–11 niniejszej dyrektywy, oraz do ochrony osób zgłaszających te przestępstwa, na warunkach określonych w tej dyrektywie.

2. Oprócz środków, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby każda osoba zgłaszająca przestępstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, dostarczająca dowodów lub w inny sposób współpracująca z właściwymi organami, miała dostęp do środków ochrony, wsparcia i pomocy w kontekście postępowania karnego, zgodnie z prawem krajowym.

Artykuł 26

Narzędzia dochodzeniowo-śledcze

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia skutecznych i proporcjonalnych narzędzi dochodzeniowo-śledczych do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, lub do celów wnoszenia i popierania oskarżeń w ich sprawie. W stosownych przypadkach narzędzia te obejmują specjalne narzędzia dochodzeniowo-śledcze, takie jak te stosowane w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej lub w innych sprawach dotyczących poważnej przestępczości.

Artykuł 27

Zabezpieczenie i konfiskata

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby umożliwić wykrywanie, identyfikację, zabezpieczenie i konfiskatę narzędzi służących do popełnienia przestępstw, o których mowa w rozdziale II niniejszej dyrektywy, i korzyści pochodzących z tych przestępstw.

Państwa członkowskie związane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE ⁽²⁸⁾ przyjmują środki, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu, zgodnie z tą dyrektywą.

Artykuł 28

Wymiana informacji

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) Europolu była wykorzystywana do wymiany informacji między właściwymi organami ścigania zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2023/977.

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.U. L 127 z 29.4.2014, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj>).

*Artykuł 29***Prawa ofiar**

Bez uszczerbku dla dyrektywy 2012/29/UE państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu stosowania wobec ofiar przestępstw określonych w niniejszej dyrektywie, w tym, w stosownych przypadkach, wobec osób prawnych, odpowiednich praw przewidzianych w obowiązujących przepisach, zgodnie z prawem krajowym.

*Artykuł 30***Prawo zainteresowanej społeczności do udziału w postępowaniu**

Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby pokrzywdzone lub potencjalnie zagrożone przestępstwami, o których mowa w art. 3–9 niniejszej dyrektywy, oraz osoby mające wystarczający interes lub podnoszące naruszenie prawa, a także organizacje pozarządowe zaangażowane w walkę z korupcją i spełniające wymogi prawa krajowego, miały odpowiednie prawa procesowe w postępowaniach dotyczących tych przestępstw, na przykład jako powód cywilny, jeżeli takie prawa procesowe dla zainteresowanej społeczności istnieją w danym państwie członkowskim w postępowaniach dotyczących innych przestępstw.

*Artykuł 31***Zawieszenie w obowiązkach lub przeniesienie urzędnika publicznego**

Państwa członkowskie rozważają ustanowienie procedur karnych, administracyjnych lub dyscyplinarnych, zgodnie z którymi urzędnik publiczny oskarżony o przestępstwo, o którym mowa w niniejszej dyrektywie, może, w stosownych przypadkach, zostać zawieszony w obowiązkach lub tymczasowo przeniesiony przez właściwy organ, z należywym poszanowaniem zasady domniemania niewinności.

ROZDZIAŁ IV

KOORDYNACJA I WSPÓŁPRACA*Artykuł 32***Współpraca między państwami członkowskimi a instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii**

W przypadku gdy istnieje podejrzenie, że przestępstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, mają charakter transgraniczny, właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich rozważają przekazanie informacji dotyczących tych przestępstw odpowiednim właściwym instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii.

Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących współpracy transgranicznej i wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych państwa członkowskie, Europol, Eurojust, Prokuratura Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Komisja – w ramach swoich odpowiednich kompetencji – współpracują ze sobą w zwalczaniu przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie. W tym celu Eurojust, w stosownych przypadkach, zapewnia pomoc techniczną i operacyjną potrzebną właściwym organom do ułatwienia koordynacji prowadzonych przez nie postępowań. Komisja i OLAF mogą, w stosownych przypadkach, udzielać pomocy.

*Artykuł 33***Wsparcie Komisji dla państw członkowskich i ich właściwych organów**

1. Komisja przygotowuje zestawienie rodzajów sektorowego ryzyka korupcji w Unii i ułatwia wymianę informacji między państwami członkowskimi i ekspertami w całej Unii.

2. Zadania Komisji realizowane za pośrednictwem europejskiej sieci antykorupcyjnej obejmują:
 - a) ułatwianie współpracy i wymiany najlepszych praktyk wśród praktyków, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, ekspertów, naukowców i innych zainteresowanych stron z państw członkowskich;
 - b) na wniosek – wspieranie wszystkich zainteresowanych podmiotów, a w szczególności państw członkowskich, w ich działaniach poprzez opracowywanie najlepszych praktyk, niewiązanych materiałów ze wskazówkami i metod.
3. Komisja informuje państwa członkowskie o zasobach finansowych na poziomie Unii dostępnych dla państw członkowskich na potrzeby walki z korupcją, włączając w to unijne programy antykorupcyjne z państwami trzecimi.

Artykuł 34

Gromadzenie danych i statystyki

1. Państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie systemu utrwalania, opracowywania i przekazywania zanonimizowanych danych statystycznych dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3–11 niniejszej dyrektywy.
2. Dane statystyczne, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej następujące istniejące dane – jeśli są one dostępne na poziomie centralnym:
 - a) liczbę przestępstw zarejestrowanych i osądzonych w państwach członkowskich;
 - b) liczbę umorzonych postępowań sądowych, w tym liczbę postępowań umorzonych z powodu upływu terminu przedawnienia karalności danego przestępstwa;
 - c) liczbę rozstrzygnięć nieprocesowych w sprawach dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3–11, jeżeli takie mechanizmy istnieją w państwie członkowskim na dowolnym etapie danego postępowania;
 - d) liczbę osób fizycznych ze wskazaniem – o ile jest dostępna – liczby urzędników publicznych i urzędników wysokiego szczebla:
 - (i) w przypadku których wniesione zostało oskarżenie,
 - (ii) które zostały skazane,
 - (iii) które zostały ukarane grzywną;
 - e) liczbę osób prawnych:
 - (i) w przypadku których wniesione zostało oskarżenie,
 - (ii) które zostały skazane,
 - (iii) które zostały ukarane grzywną;
 - f) rodzaj i wysokość sankcji nałożonych za przestępstwa, o których mowa w art. 3–11;
 - g) liczbę ułaskawień związanych z wyrokami skazującymi w odniesieniu do art. 3, 4, 5 i 6.
3. Corocznie, w miarę możliwości do dnia 1 czerwca, lecz nie później niż do dnia 31 grudnia, państwa członkowskie publikują w nadającym się do odczytu maszynowego, łatwo dostępnym i porównywalnym formacie dane statystyczne, o których mowa w ust. 2, za rok poprzedni i informują o tym Komisję.

ROZDZIAŁ V
PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 35

Zastąpienie decyzji ramowej 2003/568/WSiSW oraz Konwencji w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej

1. Decyzja ramowa 2003/568/WSiSW zostaje zastąpiona w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą bez uszczerbku dla obowiązków tych państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji tej decyzji ramowej do prawa krajowego.

W odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do decyzji ramowej 2003/568/WSiSW traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy. W szczególności odesłania do art. 2 decyzji ramowej 2003/568/WSiSW traktuje się jako odesłania do rozdziału II niniejszej dyrektywy.

2. Konwencja w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej zostaje zastąpiona w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą.

W odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do tej Konwencji traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy. W szczególności odesłania do art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej traktuje się jako odesłania do rozdziału II niniejszej dyrektywy.

Artykuł 36

Zmiany w dyrektywie (UE) 2017/1371

W dyrektywie (UE) 2017/1371 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:

„c) »urzędnik wysokiego szczebla« oznacza urzędnika wysokiego szczebla zdefiniowanego w art. 2 pkt 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/1021 (*) .

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/1021 z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie zwalczania korupcji, zastępująca decyzję ramową Rady 2003/568/WSiSW oraz Konwencję w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej oraz zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 (Dz.U. L, 2026/1021, 11.5.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2026/1021/oj>).”;

2) art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby łapownictwo czynne i bierne w sektorze publicznym, jeżeli dopuszczono się go umyślnie, stanowiło przestępstwo.

a) Do celów niniejszej dyrektywy »łapownictwo bierne w sektorze publicznym« oznacza działanie urzędnika publicznego, który bezpośrednio lub przez pośrednika żąda lub uzyskuje korzyść jakiegokolwiek rodzaju dla siebie lub dla osoby trzeciej lub przyjmuje obietnicę takiej korzyści w zamian za podjęcie działań lub powstrzymanie się od działań – leżących w zakresie jego obowiązków lub przy wykonywaniu jego funkcji – w sposób, który szkodzi lub może zaszkodzić interesom finansowym Unii.

b) Do celów niniejszej dyrektywy »łapownictwo czynne w sektorze publicznym« oznacza działanie osoby, która obiecuje, proponuje lub wręcza urzędnikowi publicznemu, bezpośrednio lub przez pośrednika, korzyść jakiegokolwiek rodzaju przeznaczoną dla niego lub dla osoby trzeciej w zamian za podjęcie działań lub powstrzymanie się od działań – leżących w zakresie jego obowiązków lub przy wykonywaniu jego funkcji – w sposób, który szkodzi lub może zaszkodzić interesom finansowym Unii.»;

3) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3 i art. 4 ust. 1 i 3, podlegały maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat, w przypadku gdy przestępstwa te wiążą się z wyrządzeniem znacznej szkody lub uzyskaniem znacznej korzyści.

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku, gdy działanie, które ma być podjęte przez urzędnika, lub powstrzymanie się przez urzędnika od podjęcia takiego działania nie stanowi naruszenia jego obowiązków, przestępstwa, o których mowa w art. 4 ust. 2, podlegały maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat, w przypadku gdy przestępstwa te wiążą się z wyrządzeniem znacznej szkody lub uzyskaniem znacznej korzyści.

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku, gdy działanie, które ma być podjęte przez urzędnika, lub powstrzymanie się przez urzędnika od podjęcia takiego działania stanowi naruszenie jego obowiązków, przestępstwa, o których mowa w art. 4 ust. 2, podlegały maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej pięciu lat, w przypadku gdy przestępstwa te wiążą się z wyrządzeniem znacznej szkody lub uzyskaniem znacznej korzyści.

Szkodę lub korzyść wynikającą z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), b) i c) oraz w art. 4, uważa się za znaczną, jeżeli rozmiar szkody lub korzyści przekracza 100 000 EUR.

Szkodę lub korzyść wynikającą z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. d), z zastrzeżeniem art. 2 ust. 2, zawsze uznaje się za znaczną.

Państwa członkowskie mogą również ustanowić maksymalną karę pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat, w przypadku wystąpienia innych poważnych okoliczności określonych w ich prawie krajowym.»;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku przestępstwa, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), b) lub c) lub w art. 4 ust. 1 i 3, prowadzącego do szkody, której wysokość jest niższa niż 10 000 EUR, lub korzyści, której wysokość jest niższa niż 10 000 EUR, państwa członkowskie mogą zamiast sankcji karnych ustanowić inne sankcje.»;

c) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„6. Bez uszczerbku dla ust. 1–5 niniejszego artykułu państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoby fizyczne, które popełniły przestępstwa, o których mowa w art. 3, 4 i 5 niniejszej dyrektywy, mogły podlegać dodatkowym sankcjom lub środkom karnym lub sankcjom lub środkom niemającym charakteru karnego, które mogą obejmować sankcje lub środki, o których mowa w art. 12 ust. 4 dyrektywy (UE) 2026/1021.»;

4) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 8

Okoliczności obciążające i łagodzące

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 3, 4 lub 5 niniejszej dyrektywy, w ramach organizacji przestępczej zdefiniowanej w decyzji ramowej 2008/841/WSiSW było uważane za okoliczność obciążającą.

Państwa członkowskie mogą podjąć niezbędne środki w celu zapewnienia, aby jedna lub kilka okoliczności, o których mowa w art. 15 i 16 dyrektywy (UE) 2026/1021, mogły być, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa krajowego, uznawane za okoliczności obciążające i łagodzące w przypadku przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie.”;

5) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Sankcje wobec osób prawnych

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na podstawie art. 6 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom lub środkom karnym lub sankcjom lub środkom niemającym charakteru karnego.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby sankcje lub środki wobec osób prawnych pociągniętych do odpowiedzialności na podstawie art. 6 niniejszej dyrektywy obejmowały grzywny karne lub grzywny niemające charakteru karnego, których wysokość musi być proporcjonalna do wagi danego czynu oraz do indywidualnych, finansowych i innych okoliczności danej osoby prawnej i które mogą obejmować inne sankcje lub środki karne lub sankcje lub środki niemające charakteru karnego, które muszą być proporcjonalne do wagi danego czynu, takie jak sankcje i środki, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy (UE) 2026/1021.

W zakresie, w jakim osoby prawne zostały pociągane do odpowiedzialności na podstawie art. 6 ust. 1 niniejszej dyrektywy za przestępstwa, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3 niniejszej dyrektywy, stosuje się art. 14 ust. 3 dyrektywy (UE) 2026/1021.”;

6) w art. 12 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2, 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu umożliwienia prowadzenia postępowania przygotowawczego, wnoszenia i popierania oskarżenia, przeprowadzenia rozprawy sądowej i wydania orzeczenia w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 i art. 5, podlegających maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat, przez okres co najmniej pięciu lat od dnia popełnienia przestępstwa.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż pięć lat, ale nie krótszy niż trzy lata, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.

4. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu umożliwienia prowadzenia postępowania przygotowawczego, wnoszenia i popierania oskarżenia, przeprowadzenia rozprawy sądowej i wydania orzeczenia w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3, podlegających maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat, przez okres co najmniej ośmiu lat od dnia popełnienia przestępstwa.”;

b) dodaje się ustępy w brzmieniu:

„5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż osiem lat, ale nie krótszy niż pięć lat, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.

6. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby ustanowić termin przedawnienia wynoszący co najmniej pięć lat od dnia prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 i art. 5, umożliwiający wykonanie następujących kar nałożonych w następstwie tego wyroku:

a) kary pozbawienia wolności w wymiarze większym niż rok; lub alternatywnie

b) kary pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż pięć lat, ale nie krótszy niż trzy lata, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.

8. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby ustanowić termin przedawnienia wynoszący co najmniej dziesięć lat od dnia prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 4 ust. 2 i 3, umożliwiający wykonanie następujących kar nałożonych w następstwie tego wyroku:

a) kary pozbawienia wolności w wymiarze większym niż rok; lub alternatywnie

b) kary pozbawienia wolności za przestępstwo podlegające maksymalnej karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat.

9. Na zasadzie odstępstwa od ust. 8 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż dziesięć lat, ale nie krótszy niż pięć lat, pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.”.

Artykuł 37

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 1 czerwca 2028 r.

W odniesieniu do obowiązków wynikających z art. 20 ust. 5 i art. 21 państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 1 czerwca 2029 r.

2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

3. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 38***Ocena i sprawozdawczość**

1. Do dnia 1 czerwca 2030 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające, w jakim zakresie państwa członkowskie podjęły środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy.
2. Do dnia 1 czerwca 2032 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające wartość dodaną niniejszej dyrektywy w odniesieniu do zwalczania korupcji, obejmujące ocenę art. 7 i jego wykonania przez państwa członkowskie. Sprawozdanie to obejmuje również wpływ niniejszej dyrektywy na podstawowe prawa i wolności. Na podstawie tej oceny Komisja w razie konieczności podejmuje decyzję w sprawie odpowiednich działań następczych.

*Artykuł 39***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

*Artykuł 40***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 29 kwietnia 2026 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

M. RAOUNA